

D. E. G.
 SPEICMEN ACADEMICUM,
 DE
MATERIALISMO

QUOD,
*Suffragant. Ampliff. Facult. Philos. in Reg. Acad.
 Aboënsi,*

PRÆSIDE,

UIRO Maxime Rev. atque Amplissimo,

**DN. CAROLO
 MESTERTON,**

S. S. Theologiæ DOCT. nec non Log. & Metaph
 PROF. Reg. & Ord.

Ventilandum modeste sistit,

STIPENDIARIUS REGIUS
GABRIEL NYLANDER,
 SMOLANDUS.

*Ad Diem XIX. Decembr. Anni MDCCLIII.
 Loco horisque consuetis.*

ABO.E, Impressit Direct. & Typogr. Reg. Magn. Duc.
 Finland, JACOB MERCKELL.

UIRO Admodum Reverendo atque Praclarissimo

**D_N. MAG. HENRICO
ALANO,**

Ecclesiarum, quæ Deo in Wehmo & Lockalax colliguntur *ANTISTITI* longe meritissimo, vicini districtus *PRÆPOSITIO* gravissimo, ut *NUTRITIO* Indulgentissimo, ita *PATRONO* omni pietate ad cineres usque prosequendo, devenerando.

UIRO Plurimum Reverendo atque Praclarissimo

**D_N. NICOLA O
HEDEEN,**

Ecclesiarum, quæ Deo in Læthala & Hinnerjocki colliguntur, *PASTORI* meritissimo, ut *NUTRITIO* Optimo, ita sincero affectu nullo non tempore Venerando.

EX quo sors felicior mihi concessit, vestros, Patrum & Benefactores Optimi, salutare lares, tot tantaque favoris vestri in me plane singularis exti-

extiterunt monumenta, ut plura & majora ab affectu paterno in filium proficisci vix potuerint. Vos etenim per triennium & quod excurrit ita fortunam meam afflictam amplificastis, ut parum desit, quin mens mea tandem revirescere incipiat. Vos haud minimis vestris impensis ad lyceum hocce illustre per spatium duorum fere annorum studia mea promotum iri haud gravati fuistis. Vos denique prolixiori animo in memet contulistis per plurima, eademque luculenta admodum beneficia, quotidieque supra, quam dici potest, favore & benevolentia me excepistis. Quid? quod, ni vestram in me exstare voluissetis liberalitatem, hæc pagella lucem nunquam adspexissent publicam. Quantum itaque vobis debeam haud sum nescius. Interim, quid est, quod vestra refundere valeat beneficia? in me, præter voluntatem debitum votum exsolvendi animumque haud ingratum publice ostendendi, reperitur prorsus nihil. Accipiatis itaque fronte serena specimen hocce serotinum, quod vobis offertur, non in solutionem debiti, sed grati animi tesseram, neque aditum illius ad propensioris vultus conspectum intercludatis, quamvis nulla alia re quam materia dignitate vestrum demereri queat beneplacitum. Adspiciatis ergo pietatem & obsequium, non rudia mea conamina, obsecro! Meritarum

arum e contrario erit partium, Deum, ea, qua
debet animi submissione venerari, ut in ecclesie
edificationem, Familia vestra tutelam & solatium
vos incolumes & superstites omnique felicitatis
flore cumulos perennare jubeat, Ita rogo ad
tumulum usque permansurus

Adm. Rever. & Plur. Rever.
NOMINUM VESTRORUM

Cultor obseruantissimus,
GABRIEL NYLANDER.

§. I.

Materialismus est hypothesis,
qua nulla, præter materia-
lia, dari entia statuitur; num
vero hæc, quatenus absur-
da, quosdam invenerit de-
fensores, merito dubitari
posset, nisi in historiis nobis
occurrerent ejusdem sententiæ plures, quam o-
ptarent cordatiores, patroni, inque his vir non
indoctus isque Christianus, seculi tertii Scri-
ptor, qui *Clementina* exaravit. Recentiore æ-
tatem si spectas, *Hobbefius* commemorandus
est, qui haud quidquam a corpore se junctum
esse voluit in *Leviathane* Cap. XII. Nactus est
Hobbefius affectas in Anglia permultos, qui
cogitationem corporis essentiæ non repugna-
re putant, in quibus est *Lockius*, qui in libro

A

de

de intellectu humano scripsit & defendit, nos de animæ immaterialitate certos esse non posse, dum nesciamus, annon Deus, per infinitam suam omnipotentiam, materiæ suam cogitandi concesserit facultatem. Scepticisimo universali hocce suo asserto aperit. Cuilibet subjecto, quidlibet tribui, sub illo posset prætextu, quod substantiarum natura incognita, ideoque non satis exploratum sit, annon asini volare, forsan & aquilæ veluti serpentes humi repere, per interiorem naturam occultam, possint. Quod est absurdum.

§. II.

EX definitione *Materialismi* patet, hypothesein hancce in illo præcipue consistere, quod materia perceptionum ac volitionum sit subjectum, quodque substantiæ materiali, seu corporeæ, intellectus & voluntas conveniant. Unde *Cowardus* medicus anglus in tractatu speciali probare nisus est, substantiam spiritualem esse conceptu impossibilem figmentumque Philosophicum.

§. III.

Substantiam materialem, seu corpus, hisce affectionibus spiritibus tantum propriis, non

non gaudere, hic breviter ostendendum est. Omnes corporum, qua talium, mutationes, in motu consistunt, aut motu fiunt. Si igitur materia, ut Patroni *Materialismi* statuunt, cogitet, fiet hoc per motum, & erit cogitatio aut ipse motus, aut ejus saltem effectus; si ipse motus sit cogitatio, aut omnis motus talis erit, aut certa aliqua motus species, non illud, quia sic omnia, quæ moventur quocumq; modo cogitarent, & haberemus eandem prorsus cogitationis ac motus ideam; neq; hoc, quia ad speciem motus nihil, quod motus in genere non involvit, præter certam quandam determinationem, accidit, unde sequeretur, nos non magis cogitationem sine motu concipere posse, quam celeritatem motus sine motu. Rursus si cogitatio erit effectus quidam motus, vel immediatus erit, vel mediatus. At inter immediatos motus effectus, nihil invenimus præter mutationem loci, magnitudinis, figuræ, situs, ordinis manifestam cum re extensa, & cum ipso motu cognationem habentium. Inter quos cum sane non reperiatur cogitatio, utique nec cogitatio numerari potest inter immediatos motus effectus; nec mediate quidquam efficere

)o(

potest motus, nisi per illa superius commemorata, quibus cogitatio nihil magis dissimile habet quam ipsi motus. Finge enim quamcumque partium magnitudinem, figuram situm, & videbis te nihil invenire non ab omni cogitatione alienissimum. §. IV.

Porro patebit commentum *Materialistarum* plane absurdum esse, si ad varias cogitationum species descendamus. Nam 1:º. Si ulla spes esset mechanice & per motum explicandi cogitationis indolem, Procul dubio hoc facillime in iis cogitationibus procederet, quæ res sensibiles repræsentant. Vide autem quousque hic progredi possint *Materialista*. Nemo negaverit, objecta, per motum aliquem organis impressum, imagines quasdam sui in cerebro excitare, quas etiam spirituum animalium motu, vel fortuito, vel a mente determinato, repetit phantasia, cessante jam externa objecti actione; verum corporeæ illæ imagines toto cælo distinctæ sunt ab illis ideis & cogitationum formis, quas mens immediate percipit, dum objecta externa cognoscit. Si enim ultra corporeas illas species in cerebro depictas, nihil magis ad perceptionem requiritur:
quid

)o(

quid obstat, quo minus cogitationem in speculo, species externarum rerum itidem recipiente adfingamus. 2:º. Cum innumera percipiamus ab omni materia alienissima, dicent adversarii quomodo hæc immaterialia vel materiæ aliquem motum excitare, vel aliqua specie materiali repræsentari possint. Quod ut numquam vel cum minima veri specie præstare queunt de ullo intellectus puri objecto; ita 3:º. insuperabilem plane difficultatem ipsis speciatim pariunt ideæ universales per abstractionem mentis formatæ, cum enim motus nullus in natura occurrat; nisi singularis, & ad certa individua determinatus, explicent per absurdam suam hypothesin modum, quo formentur ideæ illæ universales ab omni individuo & determinata ejus ratione abstractæ. 4:º. Si reliqua omnia tentamina ex voto *Materialistis* succederent, aqua certe ipsis hæreret, si conarentur per motum explicare vim illam admirabilem mentis, qua per sensum quendam reflexum se ipsum & cogitationes suas percipit. Motus enim quo corpus aliquod in se ipsum reflecteretur, ut contradictorius, ita plane concipi nequit; imo cum mens de quacunque re cogitans, sui semel & cogitationis
sua

suæ est conscia, adeoque in omni cogitatione a se ipsa patitur. Eadem difficultas ubique se offert, neque enim inteligi potest, quomodo hoc fieret per motum materiæ, nisi in se ipsam reflexæ, qualem motum absurdum esse evicimus. §:to Tandem cum quilibet nostrum vim quandam mentis activam in se deprehendat, cujus beneficio potest se ad quodlibet objectum ita convertere, ut se ipsum cogitationis suæ autorem esse sentiat, manifestum est, talem activitatem in materia, quæ tota est passiva frustra fingi. Et si, quis contra omnem rationem, corpori motum quandam activum tribueret, profecto, cum talis activitas sine vita sui conscia, adeoque sine cogitatione concipi nequit, sequeretur tamen, cogitationem utpote motu priorem, non posse ex adversariorum hypothesis vel motum vel motus effectum esse. Quæri potest, an omnes particule animæ simul junctæ & certo modo agitæ cogitent? vel quot partes habeat cogitatio? an vero singulæ seorsim cogitent & aliquid faciendum proponant? Sed quod tunc pro una cogitationes in homine non existant? Quid illud est, quod has particulas ad talem
vel

vel talem motum determinat, ut talis vel talis cogitatio existat? Quod est principium voluntatis, ut jam hoc jam illud pro lubitu cogitem? sunt verba Clar. Lauff. in atheo amente pag. 88.

§ V.

Diximus antea, Materialistas omnia negare entia, quæ materia non constant, unde prono fluit alveo, in hac hypothesis talem etiam fingi materiam, quæ facultatum cognoscitivarum sit capax, qualis videlicet, secundum sententiam eorum, in entibus cogitatione & volitione præditis reperitur. Hoc modo non solum animam humanam verum & ipsum Deum materialem faciunt, & proinde facile prolabi possunt in eam sententiam, quasi ipse mundus esset Deus; supposito enim materiæ competere ea attributa, quæ solis merito adscribuntur spiritibus, nihil videtur ob stare, quo minus eadem etiam attributa huic mundo competere, adeoque hic mundus pro ente a se, sive ipso Deo haberi possit. Hinc sunt qui *Materialismum* simpliciter hypothesis *atheisticam* appellant, quasi cum *Atheismo* indivulso nexu
cohæ-

cohæreat, ac ideo *Materialistas* promiscue omnes in numerum *Atheorum* referunt. Equidem non inviti concesserimus cum Rev. Moshemio, eos qui Deum corpore quodam esse præditum existiment, inter illos haud esse continuo referendos, qui penitus divinam rationem & naturam tollunt. Nam qui causam quandam rerum omnium æternam esse ducit, eamque sapientia non modo & potentia summa valentem, verum etiam liberriam, & omni necessitatis lege solutam, is, tametsi de non nullis naturæ hujus proprietatibus & virtutibus, secus ac hominem decet intelligentem, sentiat, non tamen pro *Atheo*, & supremi Numinis hoste haberi debet. Tanta nimirum humani ingenii est imbecillitas, ut non minimam interdum veri partem complectatur, nec tamen omnia, quæ cum illo conjuncta sunt, perspiciat. Exemplo nobis sunt ex antiquis Christianorum doctoribus non pauci, idemq; magni nominis *Tertullianus*, *Melito* & alii, ne quid de veteribus doctrinæ coelestis corruptoribus, dicam, qui quum de Deo alioquin magnifice sentirent, ita tamen animum a consuetudine oculorum non potuerunt

potuerunt abstrahere, ut Deum ab omni corpore secretum esse crederent. Adeoque hæc erronea sententia originem imbecillitati hominum debere videtur, in illis præcipue, qui vitam Deo acceptam ducere omni nisu elaborant: qui vero econtrario vitæ rationibus Deum negant, licet opinione & præceptis, singula, quæ illi competunt, attributa adferrent, malitiæ tamen ac perversæ voluntatis documentum produnt. Vellem, hoc semper animadverterent cruditi, qui de aliorum, veterum imprimis philosophorum, religione & pietate disputant. Faciles plerique sumus in accusandis & excusandis antiquis philosophis: neque vero ita faciles essemus hac in re, si humani generis indolem, corruptionem & miseriam, si recessus ingenii nostri, si denique verborum ambiguitatem ob oculos semper positam haberemus. Codworthi Syst. Int. pag. 69.

§ VI.

Materialistarum error multo crassior imo peior est Antropomorphitarum errore. Tribuunt quidem Deo corpus humanum Antropomorphitæ, sed admittunt etiam Deum esse

esse spiritum infinitum. Quoniam itaque Materialistæ non Deum nisi corporeum admittunt, patet eorum errorem, Antropomorphitarum errore multo pejorem esse.

§. VII.

DE origine animarum, quam erronea *Materialistarum* sententia sit, facile ex hypothesi eorum concludere licet. Infantem sine anima nasci credunt, & eam deniq; cum halitu attrahere docent, vid. *Hobb.* in *Leviath.*, sed fallit sententia, quæ nullam nisi materialem dari substantiam præsumit. Quid enim? Ne materiales substantiæ existere possent, nisi immateriales præsupponerentur. Omne ens materiale, quid est aliud quam collectio plurimum rerum a Deo conditarum, in quas dividi potest, a nobis confuse repræsentata? Singulæ autem conditæ res, quoniam in duas dimidias res, aut in tertiam, quartam, quintam &c. partem unius creaturæ & rei dividi amplius nequeunt, ideo eas oportet esse simplices. Per ardua res cognitu est, quomodo ex substantiis simplicibus nasci corpus possit? Hic jacet Philosophorum labyrinthus, in cujus perplexis meatibus ad rectitudinem

vocandis tot se exercuerunt Philosophi. *Materialista* cogitationibus ab omnibus rebus sensualibus abstractis parum assuetus ultra imaginationem igitur sensusque sapere nolit, ortum corporum ex spiritibus impossibilem esse autumat, ejusque loco omnem materiam esse in infinitum divisibilem, pro aris & focis defendit. Omnis substantia necessario est simplex. Negasne? num quædam substantia composita videtur? Euge, dictum examinabimus! si quæ substantia est composita, erit aliquid ex quo coaluerit: id est: aderunt partes ingredientibus. Illæ ipsæ partes, quæ compositionem pariunt aut substantiæ sunt aut accidentia aut nihil. si substantiæ sunt, tum composita substantia non erit una, erit collectio plurimum contra hypothesin, qua assumimus unam compositam. Si partes constitutivæ accidentia sunt, ex pluribus accidentibus substantia prodibit, quod est absurdissimum. Si partes nihilum sunt, tum composita substantia componetur ex nihilo. Insulse: Si talis divisibilitas materiæ in infinitum datur, *creata non erunt substantiæ una, sed unitæ*, tantum, & aliæ unitæ quidem aliis unitis semper minores sine progressus termino.

mino. Unde quid una substantia sit, nec ipse Deus assequitur determinate, omniscientia ejus semper perventura ad substantias novas unitas, & minores: nullo attacto unarum substantiarum termino. Quod iterum est absurdum. Forfan datur causarum efficientium regressus in infinitum, ut prima causa efficiente non opus sit, sicuti datur progressus causarum materialium, quibus corpus componitur in infinitum, ut substantiis simplicibus elementaribus non opus sit? Si datur talis regressus, erit quidem præsto sufficiens ratio pro singulis membris: sed non aderit ratio sufficiens metaphysice, pro tota serie, quæ ratio in universum decidere & cur ipsa tot membris contingentibus coiens series existat, probare debet. Qui concedunt materiam mundi actu esse divisibilem in infinitum, licet natura non in infinitum dividat, atheis respondere non possunt. vid Cantzii medit. philosoph.

SOLI DEO GLORIA.

**

**

**